

PRILOGA 1: Opis območja čezmerne onesnaženosti, analiza stanja onesnaženosti, viri onesnaževanja, vpliv virov onesnaženosti, ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti, odgovorni organi za izvajanje ukrepov

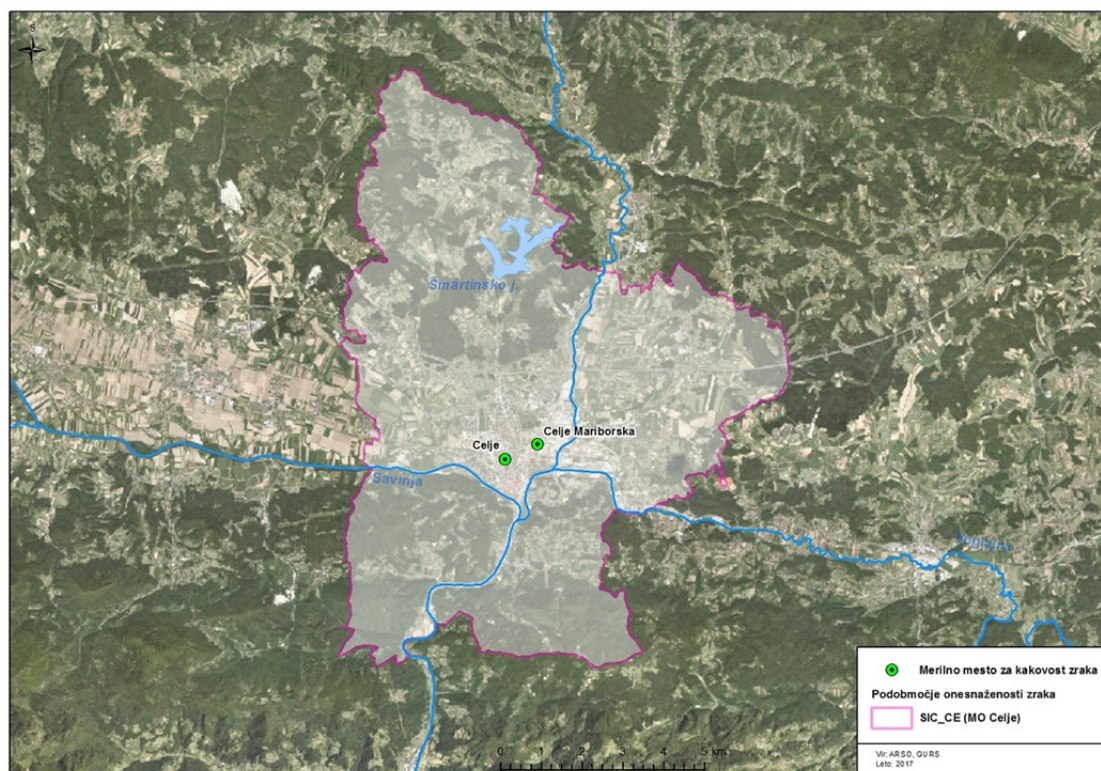
1 Opis območja čezmerne onesnaženosti

Območje čezmerne onesnaženosti, ki obsega Mestno občino Celje, je opredeljeno kot podobmočje SIC_CE v območju SIC (celinsko območje). Na tem podobmočju so glede na Uredbo o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11 in 8/15) presežene mejne vrednosti za delce PM₁₀, zato je območje uvrščeno v I. stopnjo onesnaženosti. Območje čezmerne onesnaženosti SIC_CE je v Celjski kotlini, ki leži v porečju spodnjega toka Savinje. Na območju Mestne občine Celje, ki obsega 95 km², živi približno 49.000 prebivalcev. Največje naselje je Celje, ki je tretje največje slovensko mesto. Območje je slabo prevetreno. V hladni polovici leta pogosto nastajajo plitve temperaturne inverzije, ki močno povečajo možnosti za širjenje onesnaženosti zraka. Celje je mesto z dolgo in industrijsko tradicijo, ki je pustila posledice tudi na okolju. Poleg tega je tudi pomembno prometno vozlišče. Severni del območja prečka avtocesta A1. Na onesnaženost zraka v Celju imajo lahko vpliv tudi bližnja naselja, predvsem Žalec, Štore in Šenčur. Območje čezmerne onesnaženosti z vrisanima merilnima mestoma, kjer se spremlja onesnaženost zraka v okviru Državne merilne mreže za spremljanje kakovosti zunanjega zraka, je prikazano na sliki 1. Do leta 2016 so se meritve onesnaženosti zraka izvajale na lokaciji v bližini Splošne bolnišnice Celje (merilno mesto Celje). V letu 2016 pa je bilo vzpostavljeno še eno merilno mesto (merilno mesto Celje Mariborska). To je izpostavljeno prometu in je ob Mariborski cesti, ki je glavna vpadnica v mesto. Na merilnem mestu Celje se spremljajo ravni SO₂, O₃, NO_x in PM₁₀. Na lokaciji Celje Mariborska pa se izvajajo le meritve koncentracij delcev PM₁₀. Gauss-Kruegerjevi koordinati in tip merilnih mest ter tip območja so v preglednici 1. Poleg teh dveh merilnih mest se v Celju spremlja onesnaženost zraka tudi na lokaciji AMP Gaji, ki jo upravlja Mestna občina Celje.

Na območju Mestne občine Celje so z vidika varstva okolja pomembni tudi drugi načini onesnaženosti, zlasti benzo(a)piren, lokalna obremenjenost s hrupom, pri izvajanju ukrepov za zmanjšanje onesnaženosti je pomembno tudi iskanje sinergij z zmanjševanjem izpustov toplogrednih plinov.

Preglednica 1: Gauss-Kruegerjevi koordinati in tip merilnih mest ter tip območja na podobmočju SIC_CE za merilni mesti v okviru Državne merilne mreže za spremljanje kakovosti zunanjega zraka

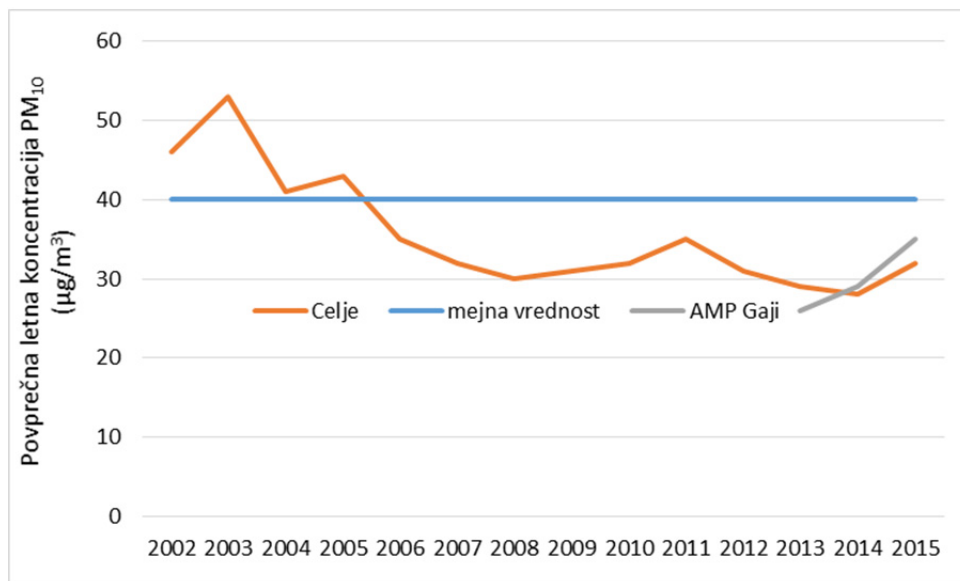
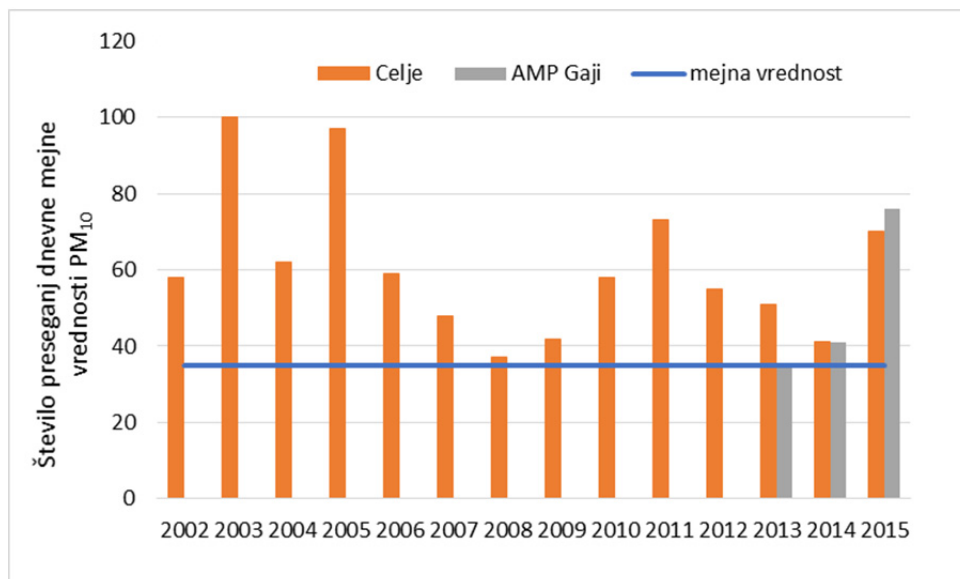
Merilno mesto	GKKy	GKKx	Tip merilnega mesta	Tip območja
Celje	520614	121189	ozadje	mestno
Celje Mariborska	521412	121576	prometno	mestno

Slika 1: Območje čezmerne onesnaženosti in lokaciji merilnih mest v okviru Državne merilne mreže za spremljanje kakovosti zunanjega zraka

2 Raven onesnaženosti z delci PM₁₀

Za delce PM₁₀ so predpisane letne in dnevne mejne vrednosti. Letna mejna vrednost znaša 40 µg/m³, dnevna mejna pa 50 µg/m³ in je lahko presežena največ 35-krat v koledarskem letu. Rezultati meritev ravni onesnaženosti z delci PM₁₀ v obdobju med letoma 2002 in 2015 so prikazani na slikah 2 in 3. Na sliki 2 so prikazane povprečne letne koncentracije delcev, na sliki 3 pa število preseganj dnevne mejne vrednosti v posameznem koledarskem letu. Letna mejna vrednost po letu 2005 na merilnih mestih v Celju ni bila presežena. Precej bolj problematična so preseganja dnevne mejne vrednosti, ki so omejena na hladno polovico leta. Najbolj problematični meseci so januar in februar ter november in december. V Celju je bilo dovoljeno število preseganj dnevne mejne vrednosti v obdobju med letoma 2002 in 2015 preseženo vsako leto. Trend zmanjševanja koncentracij delcev po letu 2003 je opazen predvsem z vidika letnih povprečnih koncentracij in je posledica zmanjšanja izpustov zaradi zgraditve čistilnih naprav na industrijskih objektih. V zadnjih petih letih so razlike med posameznimi leti predvsem posledica meteoroloških pogojev v hladni polovici leta. Višje koncentracije delcev in s tem tudi večje število preseganj so povezani z daljšimi obdobji stabilnega vremena, ko prihaja v neprevetrenih dolinah in kotlinah do nastanka izrazitih temperaturnih inverzij. Po drugi strani pa so daljša padavinska obdobja, pogosti prehodi vremenskih front in višje temperature povezani z nižjimi ravnimi vrednosti delcev. Za leti 2011 in 2015 so tako značilna daljša obdobja stabilnega vremena, kar se je pokazalo tako na številu preseganj dnevne mejne koncentracije kot tudi na višji povprečni letni koncentraciji.

Slika 2: Povprečne letne vrednosti PM₁₀ na merilnih mestih v Mestni občini CeljeSlika 3: Število preseganj dnevne mejne vrednosti PM₁₀ na merilnih mestih v Mestni občini Celje

3 Viri onesnaževanja

Izpusti celotnega prahu iz industrijskih virov na območju Mestne občine Celje v letu 2014 so prikazani v preglednici 2, primerjava z letom 2011 pa v preglednici 3. Primerjava med letoma 2011 in 2014 kaže, da se je obseg izpustov industrijskih virov v tem obdobju zmanjšal približno za tretjino. Lokacije posameznih večjih industrijskih virov in obremenjenost državnih cest glede na PLDP (povprečni letni dnevni promet) so prikazane na sliki 4.

Preglednica 2: Emisije celotnega prahu iz industrijskih virov na območju Mestne občine Celje v letu 2014 (vir: REMIS, Register nepremičnih virov onesnaževanja zraka v Sloveniji)

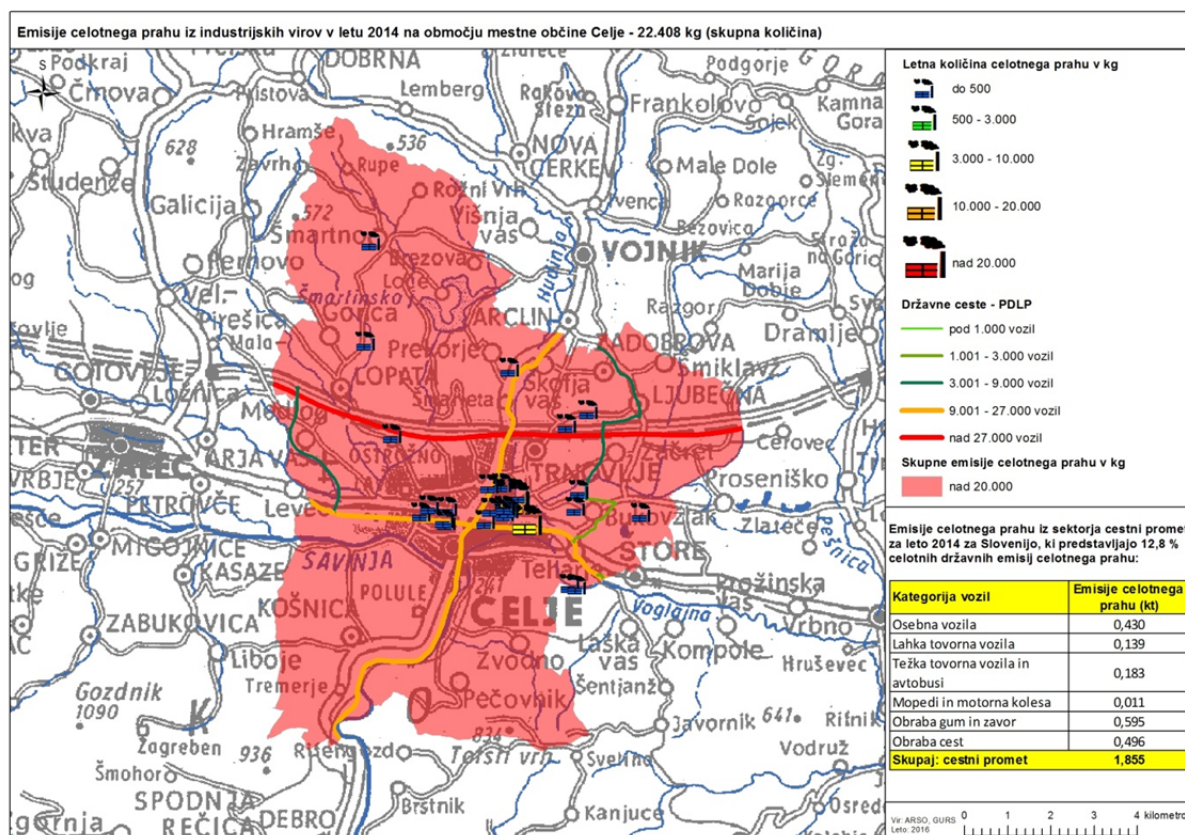
Vir	Emisije celotnega prahu (kg/leto)
MERKSCHA FURNIRNICA, d. o. o.	13,503
CINKARNA CELJE, d. d.	6,990
ENERGETIKA CELJE, JAVNO PODJETJE, d. o. o. – Toplarna Celje	470
KLIMA CELJE, d. d.	338
CONTAINER, d. o. o.	265
POCINKOVALNICA, d. o. o.	222
EMO FRITE, d. o. o.	106

FRUTAROM ETOL, d. o. o.	103
SIMBIO, d. o. o.	68
Cetis Celje	66
EMO NOVUM PROIZVODNJA EMAJLIRANE POSODE, d. o. o.	47
IZLETNIK CELJE	34
AERO, d. d.	33
AVTOTEHNIKA Celje, d. o. o.	23
Avtoličarstvo Guček Benjamin, s. p.	21
ŠANCA JANEZ, s. p.	21
AVTO LUKA, d. o. o.	21
AERO, d. d.	17
ZLATARNA CELJE, d. d.	11
MARJAN KOŠTOMAJ, s. p.	11
Drugi viri *	39
Skupaj	22,408

*Posamezni vir ne presega 10 kg na leto.

Preglednica 3: Emisije celotnega prahu iz industrijskih virov na območju Mestne občine Celje v letih 2011 in 2014

Leto	Emisije celotnega prahu (kg/leto)
2011	36,731
2014	22,408

Slika 4: Lokacije posameznih virov emisij celotnega prahu v Mestni občini Celje

Na merilnem mestu Celje je bilo med 21. 4. in 12. 7. 2010 ter med 4. 11. 2010 in 8. 2. 2011 opravljeno vzorčenje, da bi se določili viri z uporabo receptorskega modeliranja. Rezultati meritev so bili v letu 2016 znova preračunani, da se pridobijo dodatne informacije, ki se nanašajo predvsem na hladno polovico leta, ko so ravni delcev višje. V preglednici 3 so prikazane ravni delcev, vključno s prekoračitvami dnevne mejne vrednosti. Porazdelitev po virih v celotnem in zimskem obdobju, ki je bila pridobljena z uporabo modela PMF (*Positive Matrix Factorization*), je prikazana v preglednici 4. Rezultati receptorskega modeliranja kažejo, da na ravni delcev vplivajo štirje pglavitni viri. Najpomembnejša vira sta povezana z izpusti zaradi izgorevanja biomase (delež tega vira na letnem nivoju znaša 35 %, v zimskem obdobju pa 45 %) in sekundarnimi anorganskimi delci, ki nastajajo z oksidacijo in pretvorbo plinastih izpustov (predvsem SO₂, NO_x in NH₃). Ravni sekundarnih delcev imajo bolj regionalen značaj in izražajo stanje na širšem območju, saj nanje bolj kot lokalni izpusti vpliva premikanje zračnih mas. Delež tega vira je tretjinski tako v celoletnem kot tudi v zimskem obdobju. Vir, ki ga povezujemo s prometom in resuspenzijo, je posledica izpustov iz motorjev in obrabe cestišča, zavor in pnevmatik. Promet z resuspenzijo na letnem nivoju k ravnom delcem prispeva 27 %, v zimskem obdobju pa 20 %. Prispevek industrije k ravnom delcem je 5 %. V zimskem obdobju smo posebej obravnavali dneve s preseženo dnevno mejno koncentracijo delcev PM₁₀. Rezultati so prikazani v preglednici 5. V opazovanem obdobju med 4. 11. 2010 in 8. 2. 2011 je znašala povprečna dnevna koncentracija v dneh, ko je prišlo do preseganja, 71 µg/m³. V primerjavi z dnevi, ko dnevna mejna vrednost ni bila presežena, se je najbolj povečal delež zaradi izgorevanja biomase. Delež tega vira je bil v teh dneh skoraj 50 %, kar v povprečju znaša kar 35 µg/m³.

Preglednica 3: Povprečne koncentracije delcev PM₁₀ in število prekoračitev mejne dnevne vrednosti na merilnem mestu Celje

	Delci PM ₁₀	
	Cp [µg/m ³]	> MV
Poletno obdobje (21. 4.–12. 7. 2010)	18	0
Zimsko obdobje (4. 11. 2010–8. 2. 2011)	51	45

Cp: povprečna koncentracija v danem obdobju

MV: število primerov s preseženo dnevno mejno vrednostjo 50 µg/m³

Preglednica 4: Ocena virov delcev PM₁₀ s pripadajočimi indikatorji, dobljenimi s statističnim modelom PMF

Prevladujoči indikatorji	Časovni vzorec pojavljanja	Vir delcev	Delež vira celotno obdobje	Delež vira zima
levoglukozan, PAH, kalij, EC, OC, klorid	zima	izgorevanje biomase	34 %	45 %
nitrat, sulfat, amonij	celo leto	sekundarni anorganski delci	34 %	30 %
aluminij, kalcij, stroncij, magnezij, EC, OC, krom, nikelj, molibden, železo, natrij, vanadij	celo leto	promet, resuspenzija	27 %	20 %
cink, mangan, svinec, železo, baker	celo leto	industrija	5 %	5 %

PAH: benzo(a)antracen, benzo(b,j,k)fluoranten, benzo(a)piren, indeno(1,2,3-cd)piren, dibenzo(a,h)antracen

EC-elementarni ogljik, OC-organski ogljik

Preglednica 5: Porazdelitev virov delcev PM₁₀ glede na njihovo koncentracijo (nad in pod 50 µg/m³) v zimskem obdobju med 4. 11. 2010 in 8. 2. 2011

Vir delcev	$C_{PM10} < 50 \mu\text{g}/\text{m}^3$		$C_{PM10} > 50 \mu\text{g}/\text{m}^3$	
zgorevanje biomase	11 µg/m ³	36 %	35 µg/m ³	49 %
sekundarni anorganski delci	10 µg/m ³	32 %	21 µg/m ³	29 %
promet, resuspenzija	8 µg/m ³	26 %	12 µg/m ³	17 %
industrija	2 µg/m ³	6 %	3 µg/m ³	5 %

4 Ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti in organi, odgovorni za izvajanje ukrepov

Ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti zraka so usmerjeni v zmanjševanje emisij zaradi ogrevanja stavb (URE in OVE ter odmik od uporabe fosilnih goriv) in emisij prometa. Del ukrepov, ki ne zahtevajo velikih finančnih virov, je usmerjen v promocijo, komuniciranje, ozaveščanje, informiranje ciljnih javnosti in prikaze dobrih praks ter so enakovredni tistim, ki zahtevajo znatna finančna sredstva.

4.1 Ukrepi na področju spodbujanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije

Osnovni cilj pri načrtovanju ukrepov glede ogrevanja stavb je zmanjšanje potrebe po toplotni energiji. V naslednjem koraku so ukrepi usmerjeni v spodbujanje ogrevanja stavb z daljinskim ogrevanjem (prednostno z OVE), vključno z DOLB, ter ogrevanja s plinom na zgoščenih območjih poselitve. Na preostalem delu nezgoščene poselitve pa so ukrepi usmerjeni k spodbujanju zamenjave zastarelih malih kurilnih naprav z novimi ali s toplotnimi črpalkami in ozaveščanju ter seznanjanju uporabnikov teh naprav o takem načinu upravljanja, ki povzroča čim manjše izpuste delcev.

4.1.1 Daljinsko ogrevanje

4.1.1.1 Oskrba sistemov daljinskega ogrevanja iz lesne biomase (z lesom slabše kakovosti in mehanskimi ostanki v proizvodnem procesu lesne industrije na območju mesta Celja in bližnje okolice)

Sistem daljinskega ogrevanja v Celju je tako rekoč v celoti zgrajen na območju, ki je po lokalnem energetskem konceptu (v nadaljnjem besedilu: LEK) predviden za tak način oskrbe s toploto. Širitev omrežja bo mogoča pri novogradnjah na tem območju, kar pa je zelo omejeno in mogoče samo pri novih območjih pozidave v prihodnosti.

V sistemu daljinskega ogrevanja je osnovni toplotni vir termična obdelava komunalnih odpadkov, nato toplota iz biomase iz Furnirnice Merkscha in šele nato zemeljski plin. Komunalni odpadki imajo vsebnost čez 50 % biomase. V Furnirnici Merkscha kurijo lastne odpadke iz proizvodnje furnirja ter kupujejo biomaso na trgu v Sloveniji in drugod.

Novih toplotnih virov sistem ne potrebuje. Lesno biomaso iz okolice lahko načelno kuri le Furnirnica Merkscha.

Nosilci ukrepa: država, Mestna občina Celje (v nadaljnjem besedilu: občina), Energetika Celje, d. o. o.

4.1.1.2 Povečevanje odjema in širitev sistemov za daljinsko ogrevanje

Občina bo izvajala program daljinskega ogrevanja, v katerem je na območjih z večjo gostoto odjema, določeno na parcelno številko natančno, obveznost priključevanja na sistem daljinskega ogrevanja kot prednostni vir ogrevanja. Občina bo izvajala tako politiko na območjih, na katerih že obstaja ali je predvideno omrežje daljinskega ogrevanja. Ta ukrep se upošteva pri izdajanju smernic, projektnih pogojev in soglasij občine k vsem načrtovanim posegom v prostor.

Priključevanje objektov na sistem daljinskega ogrevanja se lahko spodbuja s subvencijami za postavitev toplotnih postaj. Sredstva za subvencijo bosta zagotovili država in lokalna skupnost.

Nosilci ukrepa: država, občina, Energetika Celje, d. o. o.

4.1.2 Ogrevanje s plinom

4.1.2.1 Širitev plinovodnega omrežja

Občina je v svojih aktih (LEK) določila, da za območja, kjer plinovodno omrežje že obstaja ali je na podlagi akta predvidena njegova širitev, velja za prednostni način ogrevanja oskrba z zemeljskim plinom ali vgradnja toplotne črpalke. Ta ukrep se upošteva pri izdajanju smernic, projektnih pogojev in soglasij občine k vsem načrtovanim posegom v prostor.

V skladu s tem občina zgradi plinovodno omrežje na primestnih območjih.

Nosilca ukrepa: občina, Energetika Celje, d. o. o.

4.1.2.2 Priključevanje objektov na plinovodno omrežje

Zemeljski plin je okolju prijazno in najbolj kakovostno fosilno gorivo. Velik del urbaniziranega območja občine ima vzpostavljeno možnost oskrbe z zemeljskim plinom. Na teh območjih bo občina z različnimi ukrepi občane še naprej spodbujala k priključevanju in uporabi plina. Širitev distribucijskega omrežja zemeljskega plina v občini bo potekala skladno z občinskimi akti in izkazanim interesom občanov za priključevanje.

Država lahko za nakup plinskih kondenzacijskih kotlov zagotavlja dodatne spodbude na območjih, kjer je kot prednostni način ogrevanja določena oskrba z zemeljskim plinom.

Država bo spodbujala zavezance skladno z Uredbo o zagotavljanju prihrankov energije, da bodo na območju občine izvajali ustrezne investicije iz uredbe s ciljem povečati število gospodinjstev, ki se bodo priključila na plinovodno omrežje.

Vgradnja kotlov na zemeljski plin ob hkratni priključitvi na sistem distribucije zemeljskega plina na območju, na katerem je kot prednostni način ogrevanja določena uporaba zemeljskega plina, se lahko spodbuja s subvencijami občine.

Nosilci ukrepa: država, občina, Energetika Celje, d. o. o.

4.1.3 Ukrepi na področju naprav za ogrevanje gospodinjstev

4.1.3.1 Dodatno spodbujanje zamenjave obstoječih kurilnih naprav z ustreznimi kurilnimi napravami in drugimi načini ogrevanja z obnovljivimi viri energije

Zastarele kurilne naprave za ogrevanje gospodinjstev so eden od glavnih virov onesnaževanja zraka z delci PM₁₀. Da bi spodbudili pospešeno zamenjavo zastarelih kurilnih naprav s sodobnejšimi, varnejšimi in varčnejšimi (energetska učinkovitost novih kurilnih naprav je najmanj 90 %) in hkrati upoštevali cilje za povečanje deleža obnovljivih virov v energetske bilanci na državni ravni, se v okviru razpisov države za spodbujanje vgradnje sodobnih kurilnih naprav na biomaso, toplotnih črpalk in drugih načinov uporabe obnovljivih virov energije za ogrevanje določijo ugodni pogoji. Deležu spodbud, ki veljajo za območje celotne države, se dodajo sredstva občine, ki subvencionira priključevanje in druge ukrepe na področju daljinskega ogrevanja ter priključevanje na plinovodni sistem in nabavo novih plinskih peči.

Državne subvencije za nakup kurilnih naprav na lesno biomaso na območju, ki je v skladu z občinskimi akti predvideno za daljinsko ogrevanje ali oskrbo z zemeljskim plinom kot prednostnima načina ogrevanja, ne bo mogoče dobiti.

Vgradnja toplotnih črpalk na območju, kjer je kot prednostni način ogrevanja določena uporaba zemeljskega plina, in na območjih, kjer ni določen prednostni način ogrevanja, se lahko spodbuja z dodatnimi subvencijami države in občine.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.1.3.2 Svetovanje občanom o uporabi malih kurilnih naprav in merjenje vlažnosti lesne biomase

Izvajalci dimnikarskih storitev vsako leto najmanj dvakrat prihajajo v gospodinjstva, ki imajo male kurilne naprave na trdno gorivo, in lahko bistveno vplivajo na porabo goriva, njegov izkoristek in izpuste delcev iz teh kurilnih naprav.

Izvajalci dimnikarskih storitev bodo ob vsakem obisku in opravljanju storitev sprotno ocenjevali:

- stanje male kurilne naprave in ustreznost njene uporabe (vzdrževanje, pomanjkljivosti, dovod zraka ipd.),
- stanje dimnika in odvodnih naprav ter njihovo čiščenje in vzdrževanje,
- stanje trdnih goriv (da so brez kemičnih primesi in premazov; vlažnost drv) in primernost njihovega skladiščenja.

Izvajalci dimnikarskih storitev bodo seznanjali uporabnike dimnikarskih storitev o energetski učinkovitosti malih kurilnih naprav in svetovali glede izbire, vzdrževanja in uporabe malih kurilnih naprav in z njimi povezanih dimovodnih naprav, zračnikov in pomožnih naprav.

Izvajalci dimnikarskih storitev kot sestavni del svoje dejavnosti svetujejo občanom glede uporabe malih kurilnih naprav, vključno s pregledom kakovosti in meritvami vlažnosti lesne biomase in s posebnim poudarkom na preprečevanju kurjenja vlažnih drv. Ob morebitnih manjših pomanjkljivostih na napravah in gorivu bodo občanom dali priporočila in navodila, kako jih odpraviti, da bodo doseženi boljši izkoristek goriva, manjši izpusti delcev in večja varnost uporabe kurilnih naprav. Ministrstvo, pristojno za okolje, bo organiziralo dodatno izobraževanje vseh izvajalcev dimnikarskih storitev ter zagotovilo zgibanke in finančno pokritje dodatnih stroškov dimnikarskih podjetij.

Ministrstvo, pristojno za okolje, bo v letu 2017 za vse izvajalce dimnikarskih storitev nabavilo merilnike vlažnosti drv.

Izvajalci dimnikarskih storitev bodo ob vsakem opravljanju storitev gospodinjstvu ponudili meritev vlažnosti drv, v vsakem primeru pa jo bodo morali opraviti na zahtevo gospodinjstva.

Izvajalci dimnikarskih storitev bodo ob opravi svoje storitve (če bodo izmerili, da ima mala kurilna naprava majhen izkoristek in prevelike izpuste) gospodinjstvom svetovali, da je zaradi enega ali obeh vzrokov treba napravo zamenjati s sodobno, in jih seznanili tudi s tem, da država na območjih preseganj mejnih vrednosti z razpisi Eko sklada zagotavlja po odlokih o načrtu za kakovost zraka dodatna finančna sredstva kot spodbudo za zamenjavo zastarelih malih kurilnih naprav.

Občinska uprava bo zagotovila promocijo svetovanja dimnikarjev v lokalnih sredstvih javnega obveščanja.

Ocenjuje se, da je glede na sedanje stanje s pravilno uporabo naprav in kurjenjem zračno suhe biomase tehnično mogoče zmanjšati izpuste delcev iz obstoječih malih kurilnih naprav v povprečju za 50 %, porabo goriva pa za 15 %. Cilj je, da v treh letih z izobraževanjem in ozaveščanjem občanov dosežemo 20-odstotno zmanjšanje emisij trdnih delcev iz malih kurilnih naprav na trdno gorivo in hkrati zmanjšamo specifično porabo trdnih goriv za 10 % samo s tem ukrepom.

Nosilci ukrepa: država, občina, izvajalci dimnikarskih storitev.

4.1.3.3 Izobraževanje in vzpostavitev posebnega spletnega mesta za pametno uporabo lesne biomase kot goriva v malih kurilnih napravah

Ministrstvo, pristojno za okolje, v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za gospodarstvo, in ministrstvom, pristojnim za gozdarstvo, vzpostavi, vzdržuje in izboljšuje odzivno spletno mesto za pametno uporabo lesne biomase kot goriva v malih kurilnih napravah. Občina vzpostavi povezavo na spletno stran tega ministrstva.

Za uspešno uporabo informacij s spletnih mest se izvaja promocija spletnega mesta, informacije pa se lahko sporočajo gospodinjstvom tudi drugače. Občina pred vsako kurilno sezono na krajevno primeren način oglašuje spletno mesto in v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za okolje, po svoji oceni na podlagi vsebin s spletnega mesta v gospodinjstva dostavlja ustrezna tiskana gradiva.

Ministrstvo pred začetkom kurilne sezone in v posebnem obdobju mogočega poslabšanja kakovosti zraka v okviru napovedi objavi tudi informacijo o pomembnosti pravilne uporabe lesne biomase kot goriva v malih kurilnih napravah in drugih ukrepih, ki zmanjšujejo izpuste.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.1.3.4 Izvajanje poostrenega nadzora nad kurjenjem odpadkov v malih kurilnih napravah

Država bo poostreno nadzorovala kurjenje gorljivih odpadkov v malih kurilnih napravah. V ta namen bo povečala učinkovitost delovanja dimnikarske službe za izvajanje tega ukrepa in izboljšala sistem za izvedbo ukrepa.

Ministrstvo, pristojno za okolje, bo v enem letu od sprejetja tega odloka pripravilo vse potrebne predpise in zagotovilo učinkovit sistem za nadzor ob sumu kurjenja gorljivih odpadkov v mali kurilni napravi.

Ministrstvo, pristojno za okolje, bo v enem letu od sprejetja tega odloka povečalo odzivnost ob prijavi suma kurjenja gorljivih odpadkov v malih kurilnih napravah.

Inšpektorat, pristojen za okolje, bo ob začetku kurilne sezone, enkrat v kurilni sezoni in enkrat izven kurilne sezone povečal število poostrenih nadzorov. Pri tem bo sodeloval tudi z ministrstvom, pristojnim za zdravje, in sicer tako, da bo ob ugotovljenih kršitvah intenzivno in sproti komuniciral z javnostjo s ciljem v celoti odpraviti te kršitve.

Nosilec ukrepa: država.

4.1.3.5 Zagotavljanje kakovosti lesnih goriv v malih kurilnih napravah prek skupne spletne platforme

Država vzpostavi platformo za trženje lesnih goriv v Sloveniji, ki jo vzpostavi in upravlja Gozdarski inštitut Slovenije.

Gozdarski inštitut Slovenije bo vzpostavil tudi posebno spletno stran, na kateri bodo vsi ponudniki lesne biomase ponujali svoje produkte. Na spletnih straneh bodo objavljene tudi dobre prakse o kakovosti goriv in informacije o pripravi in prodaji lesne biomase za ogrevanje (tehnologije, varnost, analize, napovedi, potrebe lesne industrije, stanje in zdravje gozdov, tržna poročila in napovedi ...).

Nosilec ukrepa: država.

4.1.3.6 Vzpostavitev in delovanje mobilnega demonstracijskega centra za kurjenje v malih kurilnih napravah

Država bo v letih 2017–2018 vzpostavila mobilni demonstracijski center za kurjenje v malih kurilnih napravah (v nadaljnjem besedilu: MDCMKN) s ciljem celovito prikazati pravilno pripravo drv in pravilno kurjenje v mali kurilni napravi. S prikazom v fizični in digitalni obliki se bodo sedanjim in potencialnim uporabnikom malih kurilnih naprav prenašala potrebna znanja in informacije za ekonomično in okoljsko prijazno uporabo malih kurilnih naprav.

Država bo v sodelovanju z občino zagotavljala, da bo MDCMKN deloval po celotni občini s poudarkom na pravilni pripravi drv v zimsko-pomladanskih mesecih in za pravilno kurjenje v malih kurilnih napravah v mesecih pred začetkom kurilne sezone.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.1.3.7 Sanacija (sanitarno čiščenje) slovenskih gozdov in uporaba še uporabne lesne biomase kot trdno gorivo v kotlovnicaх daljinskega ogrevanja

Eden od virov slabše kakovosti lesne biomase so od bolezni ali lokalnih ujm podrti ali poškodovana drevesa v gozdovih, ki jih lastniki gozdov ne pospravijo pravočasno, potem pa se vseeno uporabijo kot kurivo slabše kakovosti (premalo sušeno in »okuženo« z glivami). Drevesa, ki trajno ostanejo v gozdu, so vir novih okužb (kostanj, jesen, lubadar na iglavcih ...).

Država in občina bosta v sodelovanju z gozdarskim sektorjem, lastniki gozdov in javnimi podjetji s področja oskrbe s toplotno energijo načrtovali, organizirali in izvajali nekajletne aktivnosti, da se bo les, ki ima še zadostno kurilno vrednost, v celoti pospravil in uporabil kot gorivo v kotlovnicaх daljinskega ogrevanja.

Les, ki bo uporabljen kot kurivo, bo po predhodnem preverjanju ustreznosti uporabljen v Toplarni Celje in kotlu Furnirnice Merkscha.

Nosilci ukrepa: država, občina, Energetika Celje, d. o. o.

4.1.3.8 Obvladovanje nenadnih velikih presežkov lesne biomase po ujmah in izbruhih bolezni v gozdovih

Zaradi nenadnih ujm (žledolom, viharji, plazovi) in občasne oboletosti gozdov (lubadar, kostanjev rak, šiškarica in druge bolezni) je pričakovati dokaj redno zagotavljanje lesa nizkega cenovnega razreda, ki ga bo mogoče predelati v lesne polproizvode (iverka, papirna kaša itd.). Del te lesne mase pa ne bo več uporaben niti za tako predelavo, ampak samo za lesno biomaso za kurjenje v kurilnih napravah.

Cilj je, da se za lesno-predelovalno industrijo porabi večina tega lesa, preostali del lesa in mehanski ostanki od spravila lesa pa se uporabijo kot kurivo v kotlovnicaх daljinskega ogrevanja.

Država in občina bosta v sodelovanju z gozdarskim sektorjem, lastniki gozdov in javnimi podjetji s področja oskrbe s toplotno energijo načrtovali, organizirali in izvajali nekajletno »pospravljanje« poškodovanega lesa kot odgovor na ujme in bolezni.

Les, ki bo uporabljen kot kurivo, bo po predhodnem preverjanju ustreznosti uporabljen v Toplarni Celje in kotlu Furnirnice Merkscha.

Nosilci ukrepa: država, občina, Energetika Celje, d. o. o., Zavod za gozdove.

4.1.3.9 Uporaba zelenih sekancev za ogrevanje v skupinskih kurilnih napravah

Za proizvodnjo toplote in/ali elektrike v večjih sistemih se lahko kot energent uporabljajo zeleni lesni sekanci. To so sekanci, ki imajo večji delež listov in iglic ter drobne vejevine. Vsebnost vode je večja ($w \% > 50 \%$), večji je tudi delež fine frakcije. Kot surovina za izdelavo zelenih lesnih sekancev se uporabljajo predvsem sečni ostanki (vejevina, vrhači). Ekonomičnost izdelave zelenih lesnih sekancev je zelo odvisna od tehnologije sečnje in spravila. V Sloveniji ostaja velik del sečnih ostankov neizkoriščen, glavni vzrok pa so predvsem stroški zbiranja in izdelave ter nerazvit trg s takimi sekanci. Zdaj namreč v Sloveniji nimamo večjega odjemalca zelenih sekancev, za razvoj domačega trga ni dovolj samo razvoj povpraševanja, potrebna je tudi analiza tehnoloških rešitev ter ocena realnih stroškov proizvodnje – torej ocena ekonomičnosti celotne verige (od gozda do končnega skladišča). Praviloma pa so zeleni sekanci najcenejša oblika lesnega goriva, ki je primerna za uporabo samo v večjih energetskih sistemih.

Za potrebe celjskega daljinskega ogrevanja se začnejo preizkusno uporabljati zeleni sekanci v kurilni napravi na lesno biomaso Furnirnice Merkscha.

Nosilci ukrepa: država, občina, Energetika Celje, d. o. o.

4.1.4 Horizontalni ukrepi

4.1.4.1 Lokalna energetska zasnova

Lokalni energetski koncept in odlok o načrtu kakovosti zraka se izvajata usklajeno.

Nosilec ukrepa: občina.

4.1.4.2 Informiranje in spodbujanje zmanjševanja toplotnih izgub stavb

Z zmanjševanjem toplotnih izgub stavb se zmanjšuje potreba po toploti za ogrevanje, sorazmerno s tem pa se zmanjšujejo tudi emisije onesnaževal zaradi ogrevanja. Energetska sanacija stavb je glavni dolgoročni ukrep za zmanjšanje onesnaženosti zraka.

Energetska sanacija stavb se lahko spodbuja s subvencijami države.

Občina bo zagotavljala prostore in delovno opremo za dejavnosti energetske svetovalne službe ENSVET. Služba bo okrepljena, občane pa bo obveščala o možnosti brezplačnih energetskih nasvetov in pridobivanju informacij o nepovratnih sredstvih in posojilih, ki jih Eko sklad v okviru svojih dejavnosti namenja za zmanjševanje toplotne izgube stavb.

Nosilci ukrepa: država, občina, ENSVET.

4.1.4.3 Izvaja se energetska obnova objektov v občinski lasti

Občina ima že vpeljana energetska knjigovodstvo v vseh celjskih šolah in vrtcih. Izdelane so tudi energetske izkaznice za večino javnih objektov, ki imajo več kot 50 m² ogrevalne površine. Na podlagi analiz in energetskih pregledov je za 25 objektov, ki so v občinski lasti, pripravljen poseben projekt energetske sanacije s prednostno izvedbo sanacije do konca leta 2019.

Nosilca ukrepa: občina, država.

4.1.4.4 Rezervacija območij za nizkoenergetsko gradnjo masivnih lesenih objektov, ogrevanih z obnovljivimi viri energije, zasnovanih in postavljenih z upoštevanjem vrednosti in meril v okolju mesta razpoznanе identitetne – tradicionalne arhitekture

Občina določi v svojih prostorskih načrtih območja na nezgoščenih območjih poselitve, kjer nista kot prednostni način ogrevanja določena daljinsko ogrevanje in ogrevanje s plinom, ki so rezervirana samo za gradnjo masivnih lesenih objektov z nizko porabo energije za ogrevanje in hlajenje z obnovljivimi viri energije.

Država lahko zagotavlja za tako gradnjo posebne spodbude.

Priporočilo je, da se na takem rezerviranem območju gradijo stanovanjski ali drugi objekti, ki bodo prilagojeni značilnostim identitetnih objektov v štajerski kulturni krajini. Priporoča se, da se upoštevajo razpoznavne značilnosti, kot so: stavbe so pritlične ali enonadstropne, oblika tlorisa je vzdolžna (1 : 1,8). Razmerje med ostenjem in streho 1–1,5 : 1, oblika strehe je strma dvokapnica s čopi, napušči so kratki, kritina so bobrovci ali zareznički. Lesena konstrukcija (stebri z vpetimi plohi) je lahko zaščitena z ometi (glina) in polepšana z barvo (bela, apnena). Okenske odprtine so zgoščene na osončenih fasadah, velikost je v skladu s sodobnimi zahtevami pravilne osvetlitve prostorov z dnevno svetlobo. Izvirnost likovnega oblikovanja stavbnih podrobnosti naj sledi značilnostim identitetnega stavbarstva.

Nosilca ukrepa: občina, država.

4.1.4.5 Natančna evidenca malih kurilnih naprav

Izvajalci dimnikarskih storitev sporočajo evidence kurilnih naprav in izmerjenih vrednosti emisij dimnih plinov (vrsta, tip, starost, moč kurilne naprave, rezultati meritev dimnih plinov, vrsta goriva, vlažnost drv itd.) v posebno spletno aplikacijo (EviDim). Država izvede povezljivost evidenc o nepremičninah Geodetske uprave Republike Slovenije, evidenc kurilnih naprav in evidenc o energetskih izkaznicah stavb.

Država zagotovi, da so ti podatki dostopni tudi občinam.

Nosilci ukrepa: država, izvajalci dimnikarskih storitev.

4.2 Ukrepi na področju prometa

Ukrepi na področju prometa prednostno temeljijo na prehodu (in vračanju) k trajnostni mobilnosti. Pri uporabi motorjev z notranjim izgorevanjem se spodbuja zamenjava takih motorjev z motorji brez izpustov ali z minimalnimi izpusti delcev ter k povečevanju učinkovitosti vseh vrst prometa.

4.2.1 Spodbujanje mestnega trajnostnega prevoza

Občina izvaja celostno prometno strategijo mesta Celje in načrt trajnostne mobilnosti na območju mesta Celje. Prednostni ukrepi so:

- razbremenitev prometa v središču mesta z izgradnjo potrebnih obvoznic okrog mesta,
- spodbujanje kolesarjenja in pešačenja z umestitvijo novih kolesarskih stez in površin za pešce,
- uvedba sistema javnega potniškega prometa (kakovostne storitve, prestopne točke, informiranje, zagotavljanje varnosti),
- izboljšanje infrastrukture za invalide,
- izboljšanje trajnostne dostopnosti do šol, vrtcev, bolnišnice in drugih javnih ustanov,
- odprava grajenih ovir za gibalno ovirane osebe na prometni infrastrukturi in vstopih v javne stavbe in poslovne prostore,
- zagotovitev večje prometne varnosti,
- zmanjšanje nasprotovanj med različnimi oblikami prometa,
- zmanjšanje negativnega vpliva prometa na zdravje,
- povečanje možnosti prevoza z javnim potniškim prometom,
- zmanjšanje obsega uporabe motornih vozil v cestnem prometu.

Nosilca ukrepa: občina, država (v delu, ki se nanaša na obvoznice in spodbude javnega potniškega prometa).

4.2.2 Vpeljava mestnega javnega potniškega prometa

Občina uvede učinkovit mestni potniški promet predvidoma do leta 2018 z naslednjimi ukrepi:

- določitev linij prevozov in voznega reda,
- nakup vozil za javni potniški promet z izbiro vrste pogona.

Za vozni park mestnega potniškega prometa se nabavijo vozila na stisnjen zemeljski plin, hibridni ali električni pogon. Dopusten pa je tudi nakup avtobusov na pogon z notranjim izgorevanjem, ki ustrezajo najmanj emisijskemu razredu Euro VI. Ukrep je podprt z državnimi subvencijami.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.2.3 Zagotovitev parkirnih mest za kolesa

Občina zagotovi gradnjo in ureditev parkirišč za parkiranje in varno shranjevanje koles pred najbolj obiskanimi javnimi stavbami v mestu in na drugih območjih kolesarskih parkirnih mest.

Nosilec ukrepa: občina.

4.2.4 Nadgraditev sedanjih postaj/postajališč JPP za večjo prometno varnost in standarde kakovosti storitev JPP

Občina zagotovi izboljšanje povezav pločnikov do avtobusnih postajališč za JPP in ureditev varnih dostopov. Izboljša avtobusna postajališča JPP, da bodo zadoščala sodobnim standardom in bodo lahko dostopna tudi invalidom.

Kakovostno omrežje JPP se zagotovi s pregledom omrežja javnega potniškega prometa zaradi izboljšanja pokritosti celotnega mesta z dovolj pogostimi vožnjami – z izboljšanjem možnosti prestopov med mestnimi in primestnimi avtobusi ter vlaki.

Občina in podjetje za izvajanje mestnega in primestnega prometa zagotovita na spletnih straneh sprotne in odzivne podatke o voznih redih ter točne podatke o prihodu avtobusov na postajališče.

Nosilec ukrepa: občina.

4.2.5 Trajnostna parkirna politika

Občina zagotovi stimulirana parkirišča (predvidoma na železniški postaji in drugih območjih) za parkiranje avtomobilov, koles in uporabo javnega potniškega prometa z obrobja mesta v njegovo središče (parkiraj in se pelji – P + R).

Nosilec ukrepa: občina.

4.2.6 Urejanje javnega potniškega prometa

Za povečevanje uporabe javnega potniškega prometa se prilagodi vozni red z možnostjo povečanja pogostosti odhodov mestnih avtobusov, uvede obveščanje potnikov z informacijami na elektronski tabli in prilagodijo vozni redi avtobusov šolskim urnikom.

Posebna pozornost se nameni možnim povezavam naselij z železniškimi postajami za zadovoljitev potreb po mobilnosti dnevnih migrantov, pri čemer je treba zagotoviti večjo točnost in zanesljivost železniškega prometa. Vozni redi in povezave rednih in šolskih prevozov se dodatno uskladijo.

Šolski avtobusi prevažajo tudi druge potnike.

Nosilci ukrepa: občina, država, prevoznik.

4.2.7 Spodbujanje izdelave mobilnostnih načrtov in trajnostne mobilnosti

Subjekti javnega sektorja in gospodarskega sektorja na območju občine, ki do konca leta 2016 še niso izdelali mobilnostnih načrtov in ki imajo več kot 30 zaposlenih, naj jih za svoje potrebe izdelajo in v njih določijo ukrepe za povečanje trajnostne mobilnosti.

Državni organi in drugi subjekti javnega sektorja ter gospodarstva na območju občine morajo medsebojno uskladiti ukrepe iz svojih načrtov.

Državni organi in drugi subjekti javnega sektorja ter gospodarstva izvajajo ukrepe iz načrta in po potrebi načrte uskladijo in posodobijo.

Nosilci ukrepa: občina, država, posamezni subjekti javnega sektorja in gospodarski sektor.

4.2.8 Preusmeritev tovornega prometa na železnico

Zaradi povečanega tovornega prometa, ki ga imajo predvsem večji industrijski obrati, se ocenjuje, da so emisije prahu iz tovornega cestnega prometa dokaj visoke, zato jih je treba bistveno zmanjšati. Vsi nosilci izvajajo ukrepe, da se večji del tovornega prometa preusmeri na železnico.

Nosilci ukrepa: država, izvajalci gospodarskih dejavnosti, ki imajo svoje obrate na območju občine, Slovenske železnice, d. o. o., in Gospodarska zbornica Slovenije.

4.2.9 Optimizacija zimskega posipanja in soljenja cest

Ceste se bodo kar največ plužile, da se bo zmanjšala potreba po posipanju. Posipavale se bodo samo s soljo (natrijevim kloridom) ali s soljo z dodatki kalcijevih in magnezijevih kloridov. Posipanje z drobljenimi kamnitimi agregati je dopustno samo v izjemnih posebnih vremenskih razmerah. Ti izjemni primeri se opredelijo v načrtih zimske službe. Enako velja tudi za posipanje površin za pešce. Posipavanje s kamnitimi agregati je še vedno dopustno na malo ali zelo malo obremenjenih cestah nižjega reda na makadamskih voziščih, kjer bi drugačen način zimskega vzdrževanja povzročal prevelike težave v prometu. Ti odseki cest morajo biti opredeljeni v načrtih zimske službe.

Nosilci ukrepa: občina, država, izvajalci zimske službe.

4.2.10 Dostavna in komunalna vozila ter taksi služba

Vozni park komunalnih služb se bo postopoma obnavljal z vozili na stisnjen zemeljski plin, hibridni ali električni pogon. Dopusten je tudi nakup vozil na pogon z notranjim izgorevanjem, ki ustrezajo najmanj emisijskemu razredu Euro VI. Podjetja pripravijo akcijske načrte za uvajanje okolju prijaznih vozil v svoje vozne parke.

Občina določi pogoje za taksi službo in voznike taksijev spodbuja k uporabi vozil z manjšim izpustom prašnih delcev.

Občina določi pogoje za dostavna vozila in spodbuja izvajalce dostavnih služb k uporabi okolju prijaznih vozil. Podjetja pripravijo akcijske načrte za uvajanje okolju prijaznih vozil v svoje vozne parke.

Občina določi pogoje za vozila služb varovanja in spodbuja izvajalce dejavnosti varovanja k uporabi okolju prijaznih vozil. Podjetja pripravijo akcijske načrte za uvajanje okolju prijaznih vozil v svoje vozne parke.

Država lahko zagotovi dodatne spodbude za zamenjavo komunalnih, dostavnih, taksi in drugih vozil.

Nosilci ukrepa: občina, izvajalci občinskih komunalnih javnih služb, taksi služb, dostavnih služb in služb varovanja.

4.2.11 Spodbujanje elektromobilnosti in njen preboj

Ne glede na to, da je končni cilj z vidika kakovosti zraka prehod k prevozu blaga na železnici in k trajnostni mobilnosti potnikov, lahko v prehodnem obdobju prehod dizelskih motorjev osebnih avtomobilov k elektromotorjem pomembno prispeva k zmanjšanju izpustov delcev.

Občina in država bosta usklajeno zagotavljali ukrepe za odpravljanje ovir za preboj elektromobilnosti in spodbujanje elektromobilnosti, zlasti pa še:

- občina bo na svojih zemljiščih omogočila postavitev ustrezne pametne polnilne infrastrukture ob upravnih občinskih objektih, ob objektih upravnih enot, fakultet, študentskih domov, bolnišnic in zdravstvenih domov in drugih objektih občinske in državne javne uprave, kjer imajo občani dnevne opravke. Občina bo po ureditvi – rezervaciji zemljišč ponudila ustrezno usposobljenemu subjektu, ki izvaja dejavnost storitve polnjenja, da postavi ustrezno pametno polnilno infrastrukturo, pri čemer bodo polnilnice delovale pri pobiranju stroškov polnjenja, pobiranja parkirnine ob možnostih sodobnih načinov plačila,
- občina (oziroma upravniki parkirišč z več kot 50 parkirnimi mesti) bo na javnih parkiriščih v mestu zagotovila, da bo vsaj 2 % parkirnih mest opremljenih z ustrezno pametno polnilno infrastrukturo. Občina bo po ureditvi – rezervaciji zemljišč ponudila ustrezno usposobljenemu subjektu (dejavnost polnjenja), da postavi ustrezno pametno polnilno infrastrukturo, pri čemer bodo polnilnice omogočale uporabo sodobnih načinov plačila,
- občina bo s predpisi uredila, da morajo bodoči investitorji skupnih stanovanjskih stavb od leta 2018 naprej na parkiriščih lastnikov stanovanj, kjer je več kot 30 parkirnih mest, zagotoviti na to število parkirnih mest vsaj eno parkirno mesto in pametno polnilno infrastrukturo,
- občina spodbuja trgovce in gostince, da opremijo parkirne površine z ustrezno pametno polnilno infrastrukturo,
- občina bo spodbujala zamenjavo zastarelih komunalnih vozil z nizkimi emisijskimi razredi Euro s hibridnimi/elektro vozili, pri čemer bodo komunalna podjetja postopno zagotovila potrebno pametno polnilno infrastrukturo,
- država bo glede na finančne vire za vsaj tri leta zagotavljala ustrezne spodbude za nakup osebnih in poslovnih vozil, avtobusov in komunalnih vozil, pri čemer bo delež spodbud z območij s slabo kakovostjo zraka višji,
- država lahko zagotavlja dodatne spodbude za elektromobilno infrastrukturo.

Nosilca ukrepa: občina, država.

4.2.12 Spodbujanje uporabe stisnjenega zemeljskega plina

Ekološki vidik je v načrtovanju prometa postal ena od najpomembnejših postavk pri razvoju in načrtovanju novih rešitev. Za doseganje zelenih okoljskih in tudi ekonomskih ciljev je treba pri prometnem načrtovanju upoštevati tudi smernice razvoja trajnostne mobilnosti, katerih del je uvajanje alternativnih pogonskih goriv. Kot okoljsko, ekonomsko in tehnološko najprimernejše alternativno pogonsko gorivo se vse bolj uveljavlja stisnjen zemeljski plin ali CNG (angl. compressed natural gas).

Uporabo CNG je treba spodbujati predvsem:

- v javnem potniškem prometu občine,
- v občinskih javnih gospodarskih službah,
- v drugih storitvenih panogah (taksi služba, pošta, prevozniki ...),
- v osebem potniškem prometu.

Skladno z zelo načelnimi in splošnimi usmeritvami Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 in drugimi usmeritvami s področja varovanja zraka je treba izoblikovati polnilno infrastrukturo z naslednjimi cilji:

- razviti je treba tipske polnilne postaje, ki bodo zadostile potrebe (zmogljivosti polnjenja) veliki večini uporabnikov,
- usmeriti se je treba primarno v oskrbo vozil, hkrati pa izkoristiti druge potenciale stisnjenega zemeljskega plina in polnilne infrastrukture (polnjenje premičnih

- zalogovnikov za nadomeščanje ekonomsko manj ugodnih energentov: kurilno olje in utekočinjen naftni plin),
- ob polnilni postaji za stisnjen zemeljski plin je treba na polnilnico namestiti tudi polnilno postajo za električna vozila z zadostno zmogljivostjo (hitre polnilne postaje),
 - nujno je vključevanje obnovljivih virov energije (biometan),
 - objekt mora ustrezati standardom oz. usmeritvam s področja učinkovite rabe energije.

Nosilci ukrepa: občina, država, Energetika Celje, d. o. o.

4.2.13 Izboljšanje cestne infrastrukture za kolesarje in pešce

Izboljša se cestna infrastruktura za pešce in kolesarje ob lokalnih in državnih cestah, da bi omogočili nemotorizirane oblike prevoza iz bližnjih zaselkov. Občina in država izdelata načrt, da se vse kolesarske steze povežejo v enotno omrežje in da se zagotovi izgradnja teh povezav vsaj do konca leta 2020.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.2.14 Odprava zastojev v prometu in zagotavljanje visoke prometne pretočnosti za JPP

Dokler zavzemajo osebni avtomobili večino v prevozu oseb, je eden od pomembnih ukrepov odprava zastojev in povečanje prepustnosti v prometu, pri čemer ima še posebno prednost zagotavljanje pretočnosti JPP.

Za območje občine bo opravljena ustrezna analiza prepustnosti prometa in na tej podlagi potrebni ukrepi.

Nosilca ukrepa: občina in država.

4.2.15 Omejevanje hitrosti na avtocestah in hitrih cestah na območjih s slabo kakovostjo zraka takrat, kadar agencija razglasi čezmerno onesnaženost

Omeji se hitrosti na odsekih avtocest na območju občine in avtocestnih odsekov, ki se priključujejo nanj takrat, kadar agencija razglasi čezmerno onesnaženost.

Agencija z uporabo modela COPERT ocenjuje, da so emisije delcev iz osebne motornega prometa s povprečno sestavo vozil v Sloveniji pri hitrosti 110 km/h za četrtno manjši kot pri hitrosti 130 km/h. Pri zmanjšanju hitrosti s 130 km/h na 90 km/h pa je zmanjšanje emisij delcev kar 40-odstotno. Znižanje hitrosti zmanjša tudi obremenitve s hrupom, manjše so poraba goriva in emisije toplogrednih plinov, obenem pa je varnost udeležencev prometa večja ob nezmanjšani pretočnosti cest. Poskrbljeno bo za nadzor in uveljavljanje omejitev hitrosti.

Država bo ob uvedbi ukrepa in še pred prvo naslednjo sezono preseganj mejnih vrednosti intenzivno obveščala javnost o pripravi in izvajanju ukrepa.

Ukrep se bo začel izvajati na območju preseganja najmanj do konca leta 2019.

Cilj izvajanja ukrepa je skrajšati obdobja in število večdnevni zaporednih preseganj dnevnih mejnih vrednosti in znižati raven delcev PM₁₀ v zunanjem zraku.

Nosilec ukrepa: država.

4.12.16 Priročnik in promocija varčne vožnje (prilagojen za kakovost zraka)

Država izdela priročnik varčne vožnje s ciljem zmanjšati porabo goriva, povečati varno vožnjo in zmanjšati izpuste delcev. Priročnik objavi na spletni strani ministrstvo, pristojno za okolje.

Država vsako leto izvaja razne aktivnosti v zvezi z varčno vožnjo v različnih oblikah in na tem področju sodeluje z različnimi deležniki.

Občina se bo na svoj krajevno primeren način vključevala v obveščanje in uporabljala priročnik ter druga gradiva, pripravljena na državni ravni.

Nosilca ukrepa: občina, država.

4.2.17 Ustanavljanje klubov lastnikov avtomobilov in skupne uporabe avtomobilov

Za zmanjševanje števila avtomobilov bo država v sodelovanju z občino spodbujala in promovirala ustanavljanje lokalnih klubov lastnikov avtomobilov za skupno rabo avtomobilov. Namen skupne uporabe avtomobilov je, da skupinski lastniki avtomobilov skupno načrtujejo deljeno uporabo avtomobilov in jih tudi skupaj vzdržujejo.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.2.18 Zagotavljanje prevoza na klic gibalno oviranim osebam in skupinam ljudi, ki nimajo ali ne želijo imeti osebnega avtomobila, ter prevoza z območij, kjer ni smiselno imeti JPP z rednim voznim redom (prevoz na »zahtevo«)

Občina bo preverila smiselnost ukrepa po vzpostavitvi in začetku delovanja JPP. V kolikor se naveden ukrep izkaže za učinkovitega, bo nov način prevoza intenzivno promovirala in komunicirala z občani, tudi s ciljem, da bi gospodinjstva zmanjšala količino lastnih osebnih avtomobilov.

Nosilec ukrepa: občina.

4.2.19 Spodbujanje trajnostnega prevoza za prihod v službo

Ministrstvo, pristojno za promet, v sodelovanju z ministrstvi, pristojnimi za okolje, gospodarstvo, javno upravo in zdravje, prouči še druge možnosti spodbujanja trajnostnega prevoza za prihod v službo, tudi z ugodnejšim vračilom potnih stroškov.

Ministrstvo, pristojno za javno upravo, bo izdelalo nov model vrednotenja stroškov za povrnitev potnih stroškov in ga takoj uvedlo v uporabo, ministrstvo, pristojno za gospodarstvo, pa ga bo v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije poskusilo uvesti tudi v gospodarstvo.

Nosilca ukrepa: država, Gospodarska zbornica Slovenije.

4.2.20 Zagotavljanje prevoza koles na avtobusih in vlakih v primestnem in medkrajevnem prometu

Ministrstvo, pristojno za promet, v sodelovanju z izvajalci primestnega in medkrajevnega avtobusnega in železniškega prometa začne leta 2017 uvajati in zagotavljati prevoz koles na avtobusih in v vlakih.

Nosilec ukrepa: država.

4.2.21 Ureditev kolesarskih stez in cestišč za uporabo koles ter odprava ključnih pomanjkljivosti za množično uporabo kolesarjenja za dnevne opravke

Občina bo pregledala vse kolesarske poti, ki bi jih lahko uporabljalo več kolesarjev za dnevne opravke (prijad v službo, šolo, prijad do državnih, občinskih in javnih mest, prostočasne aktivnosti, trgovine in lokali, parki) ter ugotovila ključne pomanjkljivosti, kot so: manjkajoči deli kolesarskih stez; ovire na stezah; nepravilno ali pomanjkljivo postavljena križanja kolesarskih stez s cestami; nepravilno ali pomanjkljivo postavljena križanja kolesarskih stez s pločniki; nepravilno ali pomanjkljivo postavljena križanja kolesarskih stez z avtobusnimi postajališči; neosvetljeni deli stez; pomanjkljive označbe; nevarna križanja; poškodbe na stezah in cestah; pomanjkljivosti čiščenja pločnikov pozimi; pomanjkanje varnih stojal za kolesa; relativno nizka kolesarska kultura posameznikov; uporaba kolesarskih stez s kolesi na motorni pogon ...

Na podlagi analize bo občina začela postopoma odpravljati vse pomanjkljivosti.

Nosilec ukrepa: občina.

4.2.22 Sprotna in intenzivna promocija novih kolesarskih stez

Občina bo skupaj z drugimi deležniki (kolesarske mreže, športna združenja, okoljevarstvene organizacije, organizacije s področja varovanja zdravja, turistična združenja ipd.) sprotno ob »odprtju« kolesarskih stez, kolesarskih prireditvah (in športnih in rekreacijskih) in ob vseh priložnostih, zlasti pa na začetku kolesarske sezone, promovirala kolesarjenje za prevoz v službo in po dnevnih opravkih.

Ministrstvo, pristojno za okolje, postane promotor, soorganizator (in po potrebi tudi plačnik dela stroškov), pri čemer se vsa gradiva in promocijski material označijo z glavo ministrstva, pristojnega za okolje, označbami kakovosti zraka v Sloveniji in navedbo, da ministrstvo, pristojno za okolje, podpira (in sofinancira) področje/prireditev s ciljem ustvariti trajne učinke na zdravje in okolje z vidika kakovosti zraka.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.2.23 Sprotna in intenzivna promocija uporabe JPP

Občina bo skupaj z drugimi deležniki (upokojska združenja, delodajalci, okoljevarstvene organizacije, organizacije s področja varovanja zdravja, turistična združenja ipd.) sprotno ob »odprtju« novih avtobusnih prog, uvedbi novih avtobusov in ob vseh priložnostih ter zlasti na začetku šolske sezone, študijskega leta in ob drugih priložnostih promovirala javni potniški promet za prevoz v službo in po dnevnih opravkih.

Ministrstvo, pristojno za okolje, postane promotor, soorganizator (in po potrebi tudi plačnik dela stroškov), pri čemer se vsa gradiva in promocijski material označijo z glavo ministrstva, pristojnega za okolje, označbami kakovosti zraka v Sloveniji ter navedbo, da ministrstvo, pristojno za okolje, podpira (in sofinancira) področje – prireditev s ciljem ustvariti trajne pozitivne učinke na zdravje ljudi in okolje z vidika kakovosti zraka.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.2.24 Ureditev pločnikov, varnih prehodov za pešce in odprava ključnih pomanjkljivosti, ki ovirajo pešačenje

Občina bo pregledala večino poti – pločnikov in prehodov za pešce –, ki jih bi lahko dejansko uporabljalo večje število pešcev za dnevne opravke (prijad v službo, šolo, do državnih/občinskih stavb in javnih mest, za prostočasne dejavnosti, obisk trgovin, lokalov, parkov), in odpravila ključne pomanjkljivosti, kot so: manjkajoči deli pločnikov, ovire na pločnikih, nepravilno ali pomanjkljivo postavljeni prehodi za pešce, neosvetljeni deli cest,

nevarna križanja, luknje na cestah in neprijetnosti zaradi njih, ko mimo vozeča vozila ali kolesa pešce poštropijo, slabo čiščenje pločnikov pozimi itd.

Občina bo na podlagi analize stanja začela odpravljati vse pomanjkljivosti.

V občini bodo vzpostavljene površine za pešce skupaj z ukrepi omejevanja in umirjanja prometa.

Občina bo skupaj z državo promovirala nove površine za pešce in sodelovala z občani, da jih bodo dejansko začeli vsak dan uporabljati, s čimer se bo zmanjšala uporaba avtomobilov.

Nosilec ukrepa: občina.

4.2.25 Promocija – kampanje:

a) pešačenje in pohodništvo

Občina in država bosta skupaj z drugimi deležniki (upokojenska združenja, delodajalci, okoljevarstvene organizacije, organizacije s področja varovanja zdravja, turistična združenja, kulturna društva ipd.) na pohodniških prireditvah z množično udeležbo in ob drugih priložnostih promovirali pešačenje in pohodništvo tudi v smislu vsakodnevne hoje v službo in po opravih skupaj s kombinacijo javnega potniškega prometa (pešačenje do postajališč in postaj). Cilj teh akcij je varovanje ustrezne kakovosti zraka.

Ministrstvo, pristojno za okolje, postane promotor, soorganizator (in po potrebi tudi plačnik dela stroškov), pri čemer se vsa gradiva in promocijski material označijo z glavo ministrstva, pristojnega za okolje, označbami kakovosti zraka v Sloveniji in navedbo, da ministrstvo, pristojno za okolje, podpira (in sofinancira) področje – prireditve s ciljem trajnih učinkov na zdravje in okolje z vidika kakovosti zraka.

b) pešačenje in tek

Občina bo skupaj z drugimi deležniki (športna, kulturna in pohodniška društva, organizatorji športnih prireditev in maratonov, delodajalci, okoljevarstvene organizacije, organizacije s področja varovanja zdravja, turistična združenja ipd.) sproti ob pohodih, tekaških tekmah in prireditvah ter ob maratonih in vseh priložnostih promovirala pešačenje in pohodništvo tudi v smislu hoje v službo in po opravih ter skupaj s kombinacijo javnega potniškega prometa (pešačenje do postajališč in postaj). Cilj teh akcij je varovati kakovost zraka.

Ministrstvo, pristojno za okolje, postane promotor, soorganizator (in po potrebi tudi plačnik dela stroškov), pri čemer se vsa promocijska in druga gradiva označijo z glavo ministrstva, pristojnega za okolje, označbami o kakovosti zraka v Sloveniji in navedbo, da ministrstvo, pristojno za okolje, podpira (in sofinancira) področje/prireditve s ciljem doseči trajne učinke na zdravje in okolje glede kakovosti zraka.

c) pešačenje in planinarjenje

Občina in država bosta skupaj z drugimi deležniki (upokojenska združenja, delodajalci, okoljevarstvene organizacije, organizacije s področja varovanja zdravja, turistična združenja, planinska društva ipd.) promovirali pešačenje in pohodništvo tudi v smislu vsakodnevnega pešačenja v službo in po opravih v kombinaciji z javnim potniškim prometom (peš do postajališč in postaj). Cilj teh akcij je varovati kakovost zraka.

Ministrstvo, pristojno za okolje, postane promotor, soorganizator (in po potrebi tudi plačnik dela stroškov), pri čemer se vsa promocijska gradiva označijo z glavo ministrstva, pristojnega za okolje, označbami kakovosti zraka v Sloveniji in navedbo, da ministrstvo, pristojno za okolje, podpira (in sofinancira) področje/prireditve s ciljem doseči trajne učinke na zdravje in okolje z vidika kakovosti zraka.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.2.26 Kolesu prijazna vrtec in šola

Vsakodnevno prevažanje otrok v šole in vrtce z avtomobili je tudi eden od razlogov za poslabševanje kakovosti zraka v mestih. Občina bo v sodelovanju z vrtci in šolami na svojem območju proučila vse možnosti drugačnega prihoda otrok v vrtec in šolo.

V sodelovanju z vrtci in šolami bo odpravila ovire in vzpostavila vse potrebne pogoje, da bo čim več otrok prišlo v vrtec ali šolo peš, s kolesom ali javnim potniškim prometom.

Nosilec ukrepa: občina.

4.2.27 Peš v šolo in vrtec

Otroci iz vrtca in nižjih razredov osnovne šole bi morali več hoditi v vrtec/šolo peš in se manj prevažati s starši v avtomobilih.

Občina se bo v sodelovanju z vrtci in osnovnimi šolami ter združenji staršev dogovorila o ukrepih, ki bodo omogočali otrokom varno pot v šolo ali vrtec peš, zato je treba:

- preveriti varnostne okoliščine in ustrezno ukrepati,
- preveriti prometno varnost in ustrezno ukrepati,
- odstraniti vse fizične ter druge ovire in prepreke na poti do šole,
- vzpostaviti vse potrebne infrastrukturne objekte in naprave za učinkovit in varen prihod otrok v vrtec in šolo.

Občina bo v sodelovanju s starši in šolami znova preverila ustreznost zagotavljanja avtobusnih prevozov otrok v šolo in jih po potrebi spremenila. Nepotrebni avtobusni prevozi v bližini šol se ukinejo, tam, kjer ni avtobusnega prevoza v šolo, a bi bil potreben, pa se spet uvedejo. Zlasti je treba pri starših in mladih doseči, da se bodo bolj zavedali pomena in koristi pešačenja.

Nosilec ukrepa: občina.

4.2.28 Uvedba izposoje koles v občini

Občina bo uvedla sistem izposoje koles.

Država lahko v ta namen zagotovi dodatne spodbude.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.3 Ukrepi na drugih področjih

4.3.1 Podporni in drugi ukrepi

4.3.1.1 Povečanje učinkovitosti javne uprave za boljšo kakovost zraka

Javna uprava, celoten javni sektor in javne službe lahko za svoje delovanje bolje izkoristijo možnosti svetovnega spleta za manjše obremenjevanje okolja, tudi na področju kakovosti zraka.

Javna uprava, javni sektor in javne službe bodo izkoristile vse možnosti, ki jih omogoča svetovni splet, da bodo zasebni in poslovni uporabniki lahko urejali svoje zadeve z njimi na daljavo.

Za uresničitev tega cilja bodo v naslednjih treh letih še več svojega dela prilagodili elektronskemu poslovanju prek spleta in bodo zato potrebe po fizičnem dostopu do njih znatno manjše.

Nosilci ukrepa: država, občina in vsi subjekti javnega sektorja ter javnih služb z njune pristojnosti.

4.3.1.2 Ozelenitev mesta

Na površine rastlin se adsorbirajo delci, zato se znižajo koncentracije delcev v zraku. Rastline absorbirajo tudi druga onesnaževala, npr. dušikove okside in ozon, in tako pripomorejo k izboljšanju kakovosti zraka. Zelene površine prispevajo tudi k zmanjševanju mestnega toplotnega otoka, izboljšajo mikroklimo in so eden izmed ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam. Obstoječe zelene površine v mestu se skrbno varujejo, hkrati pa se pri načrtovanju novih upošteva njihov pomen za kakovost zraka tako pri obsegu novih zelenih površin kakor tudi pri izbiri vrst zasajenih rastlin. Posebna pozornost se namenja zasajevanju območij ob avtocesti.

Nosilca ukrepa: občina, država.

4.3.1.3 Delovanje posebnega spletnega mesta za kakovost zraka in njegovo izboljševanje

Ministrstvo, pristojno za okolje, v sodelovanju z občino vzdržuje in nadgrajuje spletno mesto z informacijami v zvezi s kakovostjo zraka z naslednjimi vsebinami:

- pomen kakovosti zraka,
- pomen čistega zraka za zdravje,
- letni podatki o preteklih emisijah in temeljne značilnosti teh emisij glede na čas (analize, trendi ipd.), podatki o učinkih ukrepov,
- viri emisij po skupinah (male kurilne naprave, promet, industrija in drugi viri),
- ukrepi za izboljšanje kakovosti zraka, ki jih lahko v vsakodnevnem življenju izvajajo posamezniki in gospodinjstva,
- kratkoročni ukrepi, ki so predvideni pri nekajdnevem zaporednem in visokem preseganju mejnih vrednosti,
- dostop do tega odloka,
- povezave na druga spletna mesta s področja vsebin kakovosti zraka (EU, organizacije civilne družbe s področja kakovosti zraka, evropska mesta in regije),
- povezave na spletna mesta občine v zvezi s kakovostjo zunanjega zraka, podatki za informacije in stike.

Za uspešno uporabo informacij s spletnega mesta se izvaja promocija spletnega mesta, pri čemer se informacije sporočajo gospodinjstvom tudi drugače.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.3.1.4 Izvajanje stalne medsektorske sociološko-ekonomske analize kot podlage za načrtovanje ukrepov

Ministrstvo, pristojno za okolje, izvaja stalno medsektorsko sociološko-ekonomsko analizo o socioloških, ekonomskih in drugih okoliščinah ter pogojih za ravnanje ljudi in gospodinjstev glede kakovosti zraka. Na podlagi izsledkov analize je treba vsako leto čim bolj natančno načrtovati uporabo virov za izboljšanje kakovosti zraka in spremembe načrtov za kakovost zraka.

Nosilec ukrepa: država.

4.3.1.5 Izobraževanje in ozaveščanje o kakovosti zunanjega zraka

Ministrstvo, pristojno za okolje, ministrstvo, pristojno za zdravje, in občine skupaj izvajajo akcije izobraževanja in ozaveščanja javnosti – kampanje o kakovosti zraka in o tem odloku takoj po njegovem sprejetju.

Kampanje so vsakokrat osredotočene na drug in konkreten vidik kakovosti zraka.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.3.1.6 Preprečevanje ognjemetov med kurilno sezono

Ognjemeti med kurilno sezono zelo poslabšajo kakovost zraka za več dni zapored.

Občina se odpoveduje ognjemetu med kurilno sezono.

Občina bo proučila možnost, da namesto ognjemetov raje priredi svetlobne laserske predstave, in si prizadevala, da bodo tako zamenjavo sprejeli tudi tisti občani, ki se navdušujejo nad ognjemeti.

Občina bo krajevno in časovno primerno vse poslovne in druge subjekte ter občane na območju preseganja mejnih vrednosti med morebitnimi pripravami na ognjemet ozaveščala o škodljivosti ognjemetov za kakovost zraka in zdravje ljudi ter o drugih škodljivih vplivih na okolje, zlasti glede vznemirjanja domačih in divjih živali. Vse potencialne pripravljavce in izvajalce ognjemetov bo skušala pravočasno prepričati, da ognjemetov ne bo.

Država si bo skupaj z občino prizadevala za doseg tega cilja.

Nosilec ukrepa: občina.

5.3.1.7 Vključitev zagotavljanja kakovosti zraka v občinske akte

Občina zagotavlja vključevanje problematike kakovosti zraka v vse svoje akte tako, da načrtovanje in izvajanje aktov zajema tudi ukrepe za boljšo kakovost zunanjega zraka iz tega odloka in drugih predpisov, ki vplivajo na kakovost zraka.

Nosilec ukrepa: občina.

4.3.1.8 Spodbujanje in promocija tehnoloških rešitev za izboljšanje kakovosti zraka na področju URE in OVE ter trajnostne mobilnosti

Država bo skupaj z znanostjo in gospodarstvom spodbujala tehnološki razvoj za izboljšanje kakovosti zraka na področju URE in OVE ter trajnostne mobilnosti v Sloveniji in zagotavljala ustrezne spodbude (oziroma bo pri ustreznih razpisih kot eden od prednostnih učinkov upoštevano tudi izboljšanje kakovosti zraka), tako da bodo inovacije na teh področjih takoj uporabljene za izboljšanje kakovosti zraka v Sloveniji, uporabljene pa bodo tudi za tržni preboj na svetovnem tržišču.

Nosilec ukrepa: država.

4.3.1.9 Prostorsko načrtovanje skladno s potrebami za izboljšanja kakovosti zraka

Uporaba prostora in načrtovanje njegove uporabe bistveno vplivata tudi na kakovost zraka tako z vidika učinkovitosti ogrevanja poslovnih in zasebnih stavb kot trajnostne mobilnosti.

Dosedanje prostorsko načrtovanje je premalo upoštevalo problematiko kakovosti zraka s teh dveh vidikov in je premalo prispevalo k ohranjanju in vzdrževanju kakovosti zraka.

Občina bo pri prostorskem načrtovanju upoštevala vidike kakovosti zraka in načrtovala predvsem zaokrožena in strnjena območja poselitve, ki bodo omogočala stroškovno učinkovito daljinsko ogrevanje ali uporabo plina in toplotnih črpalk. Območja bodo načrtovana tudi tako, da bo omogočena učinkovita uporaba javnega potniškega prometa, kolesarjenje in pešačenje, s čimer se bo zmanjšala potreba po vsakodnevni uporabi osebnega avtomobila.

Nosilec ukrepa: občina.

4.3.1.10 Izdelava videoprodukcij, digitalnih in animiranih vsebin s področja kakovosti zraka in njihovo predstavljanje javnosti

Za boljšo kakovost zraka bodo pripravljene ustrezne in konkretne videoprodukcije in digitalizirane (tudi animirane) vsebine po tematskih sklopih.

Vsebine bodo trajno dostopne na spletnih mestih ministrstva, pristojnega za okolje, in organov v njegovi sestavi, prek spleta pa dostopne vsem občinam v Sloveniji, zlasti tistim, ki živijo na območjih s povečanimi mejnimi vrednostmi izpustov.

Posamične vsebine bodo v sodelovanju z ministrstvom namenjene javnosti, in sicer ob začetku kurilne sezone, nenadnih dogodkih, sprejetju predpisov s področja kakovosti zraka ipd., in večkrat predvajane po televiziji.

Nosilec ukrepa: država.

4.3.1.11 Določitev skrbnika izvajanja tega odloka v občini

Občina in ministrstvo, pristojno za okolje, določita za uresničevanje nalog in ciljev iz tega odloka skrbnika (upravitelja) v enem mesecu po sprejetju odloka.

Nosilca ukrepa: država, občina.

4.3.2 Gospodarski ukrepi

4.3.2.1 Izvajalci gospodarskih dejavnosti

Izvajalci gospodarskih dejavnosti se zavedajo pomena kakovosti čistega zraka za okolje in zdravje ljudi, zato se dejavno lotijo postopkov in ukrepov za zmanjševanje izpusta trdih delcev iz obratovanja njihovih naprav. Priporoča se izvajanje ukrepov, navedenih v nadaljevanju.

Nosilci ukrepov: izvajalci gospodarskih dejavnosti (pravne in fizične osebe), ki imajo svoje obrate na območju občine, gospodarska in obrtno-podjetniška zbornica.

4.3.2.2 Uveljavitev sistema ravnanja z okoljem

Izvajalci gospodarskih dejavnosti izvedejo usposabljanje za uveljavitev sistema ravnanja z okoljem v vseh podjetjih (po lastnih finančnih in kadrovskih zmožnostih), ki vključujejo pripravo načrta za usposabljanje, organizacijske prilagoditve in naložbe.

4.3.2.3 Spodbujanje uporabe najboljših razpoložljivih tehnologij BAT (angl. best available technology)

Izvajalci gospodarskih dejavnosti v tem okviru spodbujajo uporabo tehnologij, ki najmanj obremenjujejo zrak z delci PM₁₀.

4.3.2.4 Zmanjševanje prašenja pri prevozu sipkega tovora

Izvajalci gospodarskih dejavnosti zagotovijo prevoz sipkega tovora v glavnem na pokritih tovornjakih ali v cisternah.

Pri pretovoru sipkih materialov je treba zagotoviti:

- prostore za pretovor, ki morajo biti popolnoma ali čim bolj zaprti,
- odsesavanje lijakov na presipnih mestih,
- uporabo učinkovitih sistemov filtriranja in zbiranja delcev iz ubežnih emisij (filtri),
- kontrolirano delovanje odsesalnih naprav,
- uporabo vetrobranov pri pretovoru na odprtem,

- prepoved pretovora pri visokih hitrostih vetra (določiti mejo v m/s),
- prilagajanje višine iztresenega materiala spreminjajoči se višini nasutja,
- prašenje – megličenje z vodo na izstopnih odprtinah in v zbirnih lijakih,
- tesnjenje mest, kjer lahko nastane ubežna emisija.

Priporoča se, da izvajalci gospodarskih dejavnosti kar najbolj in po lastnih zmožnostih zagotavljajo kontrolirano izvajanje pretovora sipkega tovora v cisterne, s čimer se zmanjšajo enkratni izpusti sipkega tovora v okolico. Priporoča se tudi zapiranje strojev in druge opreme za obdelavo trdnih snovi (mletje, mešanje).

4.3.2.5 Zaščita površin

Izvajalci gospodarskih dejavnosti zaščitijo in preprečujejo odnašanje prašnih delcev z vseh odprtih površin zemljišč.

4.3.2.6 Skupne naloge občine in gospodarstva

Občina bo vse večje gospodarske subjekte povabila, da skupaj pregledajo možnosti so/delovanja za izboljšanje kakovosti zraka.

Nosilca ukrepa: občina, gospodarstvo.

4.4 Kratkoročni ukrepi

Kratkoročni ukrepi se izvajajo zaradi skrajšanja obdobj s preseženimi dnevnimi mejnimi vrednostmi PM₁₀ v zunanjem zraku. Kratkoročni ukrepi vsebujejo priporočila občanom in raznim ustanovam, da v okviru svojih možnosti začasno zmanjšajo emisije delcev pri uporabi prometnih sredstev in kurilnih naprav za ogrevanje ter drugih naprav, ki oddajajo večje količine delcev.

Ministrstvo, pristojno za okolje, v sodelovanju z občino pripravi zloženko s priporočili občanom za zmanjševanje emisij PM₁₀ v času čezmerne onesnaženosti s PM₁₀, vključno s priporočili o ravnanju v času čezmerne onesnaženosti za zmanjševanje vplivov na zdravje. Zloženka vsebuje tudi druge informacije o onesnaženosti zraka na območju občine.

Ministrstvo, pristojno za okolje, v sodelovanju z resornimi ministrstvi pripravi pravne podlage za učinkovitejše izvajanje kratkoročnih ukrepov za podelitev pooblastil občini, ki ji omogočajo, da v času preseganja mejnih vrednosti lahko omeji promet, način ogrevanja gospodinjstev in sprejme še druge kratkoročne ukrepe (npr. prepove ognjemete na območju celotne občine).

Nosilci ukrepa: občina, država, povzročitelji obremenitve.

5. Drugi podatki

Skladno s točko 1.10 priloge 7 Uredbe o kakovosti zunanjega zraka (Uradni list RS, št. 9/11 in 8/15) so vsi razpoložljivi podatki ali njihovi viri, ki niso vsebovani v tem odloku, objavljeni na spletni strani ministrstva, pristojnega za okolje (http://www.mop.gov.si/si/delovna_podrocja/zrak/).